

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes

Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12

E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no

www.svk.no

Innkalling

Utvalg: Utvalg for miljø og næring
Møtedato: 17.03.2016
Møtested: Møterom Viksjøen, Rådhuset
Møtetid: 12:00

Ved eventuelt forfall, er representantene selv ansvarlig for å innkalle vara.

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Kirkenes, 11.03.2016

Magga, Mariann Wollmann
Leder

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	Arkivsak:	U.off:
006/16	LADESTASJON FOR ELBILER - RAPPORT Saksordfører: Rolf Randa Epost rolf.randa@gmail.com Tlf. 92084430	16/769	
007/16	STATUS FASE 2 OG FORELØPIG OMSTILLINGSGSØKNAD Saksordfører: Mariann W. Magga Epost mariann.magga@gmail.com Tlf. 97702350	15/3691	

Bedriftsorientering kl. 12:00.

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Kaski, Ivar W. Enhetsleder: Kaski, Ivar W., tlf. 78 97 75 21	Dato: 01.03.2016
Arkivsak: <arkivsaksnr>	
Saksordfører: Randa, Rolf	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Utvalg for miljø og næring	006/16	17.03.2016

LADESTASJON FOR ELBILER - RAPPORT

Vedlagte dokumenter:

Ladestasjon RAPPORT 01.03.16

Kort sammendrag:

K-styret vedtok å avsette kr. 100.000,- i 2016 til oppsett av semihurtiglader (ladestasjon for el-biler) i Kirkenes sentrum.

I vedtaket bes administrasjonen å se nærmere på hvordan det kan realiseres.

Faktiske opplysninger:

Administrasjonen har laget en rapport hvor ulike forhold ved etablering av ladestasjon er belyst. Se rapport dat. 01.03.16.

I rapporten har vi beskrevet status med den informasjonen vi har pr. i dag. Tilgang til tilstrekkelig strømkapasitet og kostnader for å skaffe det, er et uavklart forhold. Vi velger likevel å fremme rapporten til behandling i Utvalg for miljø og næring, da videre planlegging krever avklaring av en del prinsipielle spørsmål.

Det er:

- Ladekapasitet; hurtiglader eller semihurtiglader.

- Eie og drive eget ladepunkt eller inngå samarbeid med en utbygger/aktør.
- Brukerbetaling.
- Plassering – strømtilgang.
- Kostnader.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Folkehelse:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

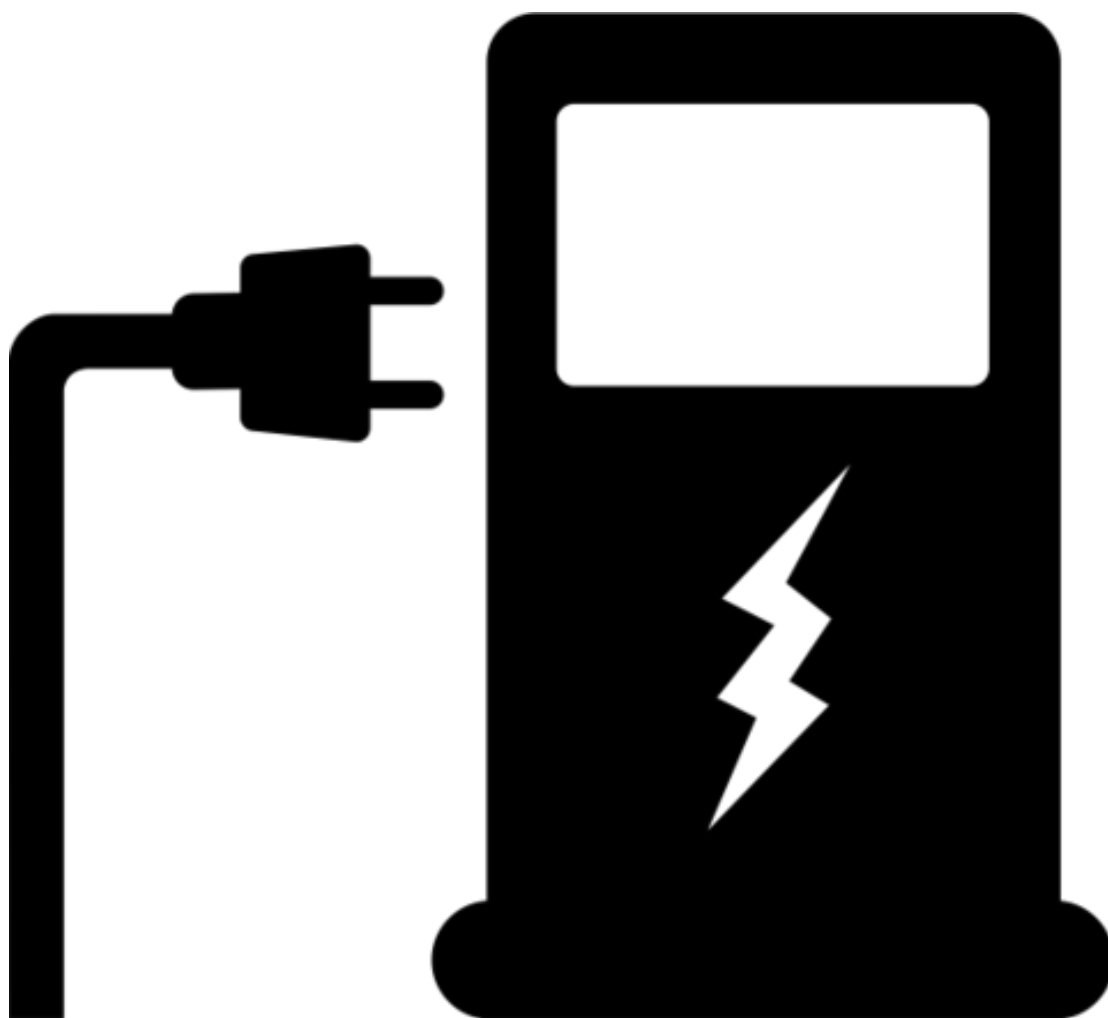
Rapport dat. 01.03.16 om ladestasjon for el-biler legges fram til Utvalg for miljø og næring til informasjon og for prinsipielle avklaringer.

Nina Bordi Øvergaard
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Ladestasjon for EL-biler i Kirkenes sentrum

*Kirkenes, 01.03.2016
Teknisk drift*

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.	3
2. Utredning av planlegging av ladestasjon i Kirkenes.	3
Alternativ 1	4
Alternativ 2	5
2.1 Varanger Kraft - strømnnett.	5
2.2 Plassering av ladestasjon.....	6
2.3 Betalingsløsning	6
2.4 Enova	6
2.5 Oppsummering.	6

1. Innledning.

Sør-Varanger kommunestyre ønsker å legge til rette for mer miljøvennlig løsninger, og transport er et av områdene vi vil fokusere på. Elbiler som benytter fornybar strøm er et alternativ til dagens fossile drivstoff. I dag er manglende infrastruktur i form av ladestasjoner et argument mot å kjøpe elbil. På lik linje med at bensin- og dieselmotorer er avhengig av infrastruktur i form av bensinstasjoner, må infrastruktur med ladestasjoner etableres for at elbiler skal være attraktive og et reelt alternativ for persontransport. Et annet ofte benyttet argument mot elbiler er ladetiden. Å lade en elbil trenger ikke nødvendigvis ta så veldig lang tid, men da må man sørge for ladestasjoner som har tilstrekkelig effektkapasitet for å korte ned på ladetiden. Ulike elbil-modeller har forskjellig kapasitet mht hvor stor effekt (kW) de kan håndtere. Vanlige 16A kurser som benyttes til motorvarmere kan brukes når en har tid til å lade over lengere tid (for eksempel over natten) og gir en fleksibilitet ved at dette stort sett er tilgjengelig overalt. Men for å kunne kjøre lengre strekninger og redusere tiden en elbil trenger for å lade, er det viktig å ha mulighet til å lade raskere. Som en start i Kirkenes foreslår vi at det settes opp en semihurtiglader i Kirkenes sentrum, for lading av 1 eller 2 biler samtidig, og at administrasjonen ser nærmere på hvordan det praktisk kan realiseres. Det settes av kr. 100 000 i budsjett 2016 til prosjektet.

2. Utredning av planlegging av ladestasjon i Kirkenes.

K-styret foreslår i budsjettvedtaket for 2016 at det skal settes opp en semi-hurtiglader i Kirkenes sentrum for å lade 1-2 biler samtidig. Denne utredningen vil derfor i hovedsak belyse mulighetene for etablering av denne type ladestasjon.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Norsk el-bilforening, NEK og NELFO har utarbeidet en veileder for lading av elektriske biler. Denne veilederen benyttes ved planlegging samt prosjektering av ladeinstallasjoner. Vi har derfor valgt å benytte denne veilederen samt annen info om elbil-lading, for å avklare hvilken ladestasjon som er best egnet for bruken i Kirkenes sentrum (offentlig område). Både veilederen samt leverandørene av ladestasjoner anbefaler å benytte en semi-hurtig ladestasjon av typen mode 3 og type 2 ladeuttak.

Det må spesielt vurderes hvem som er målgruppen for ladestasjonen samt om det skal kreves betaling for lading bilene. For å se på flere muligheter for etablering av ladestasjoner har administrasjonen valgt å se på to alternativer samt kontaktet en rekke aktører og leverandører.

Alternativ 1, er at kommunen selv velger å innhente pris på levering av ladestasjon samt forhøre seg med en lokal installatør for å montere og drifte ladestasjonen. Ladestasjonen kan da leveres med og uten betalingsautomat.

Alternativ 2, er å innhente pris fra en aktør til å levere, montere og drifte ladestasjonen. Her krever aktøren at ladestasjonen skal monteres med betalingsautomat. Kommunen vil da ikke ha ansvar og kostnader knyttet til vedlikehold og drift.

Kostnader som er felles for begge alternativene, er anleggsbidrag og tilkobling til strømmettet.

I K-styrets vedtak står det *semihurtiglader*. Det finnes ikke en standard som definerer ladetypene, men en semihurtiglader oppfattes å ha en effekt på 22 kW (400V/32A/3fas).

Det skjer en utvikling der batteripakkene blir større. Enova som er med på en storstilt utbygging av ladestasjoner, har stilt krav om en ladeeffekt på minst 50 kW. Hurtiglader leverer en ladeeffekt på 50 kW +, fordelen med å etablere disse ladestasjonene er at de dekker neste generasjons elbiler som blir utstyrt med en batteripakke på over 100 kW/t. Man kan da lade framtidens elbiler med en hurtiglader på 50kW, det vil kunne sammenlignes med dagens semihurtiglader for dagens elbiler med hensyn til ladetid.

En semihurtiglader med ladeeffekt på 22kW vil kunne lade dagens elbiler, men utfordringen med denne type ladere er at ladeeffekten blir for liten for neste generasjons elbiler. Det oppgis at det vil ta for lang tid å lade opp en batteripakke på 100kW/t med 22kW ladestasjon.

Prisforskjellen mellom type ladestasjoner er stor;

- Semihurtiglader (22kW)	50.000 – 60.000 kr
- Hurtiglader (50kW)	250.000 – 300.000 kr

I følge leverandøren, er kostnaden for montering av en hurtiglader kr 250.000 – 300.000. Alt med strømtilgang kommer i tillegg.

Vi har derfor i beregningene nedenfor brukt eksempler på kostnader knyttet til en semihurtiglader.

Alternativ 1

Vi har innhentet veiledende priser fra de 3 største leverandørene for ladestasjoner. Leverandørene har flere modeller, der den rimeligste ladestasjonen er av typen «URBAN PT3 2x 22kW (mode 3 type 2 ladeuttak)». Prisen er ca. kr 65.000,- eks mva (u/betalingsautomat). Dette er en stasjonær ladestasjon som står på stolpe, og kan leveres med eller uten betalingsautomat.

Dersom ladestasjonen kan monteres på veggflate i nærhet til eksisterende tavle/fordelingsskap, unngår man kostnader knyttet til føring av strøm i bakken, fundamentering, gravearbeid, stolpe osv.

Det er ikke innhentet pris på montering samt drift av ladestasjon fra installatør, da denne kostnaden kan variere. Vi har spurt leverandøren om årlige kostnader til drift og vedlikeholdskostnad. Veiledende årskostnad er oppgitt til ca. kr 30.000,- (strøm, drift, vedlikehold, ukentlig tilsyn).

Kommunens investering:

• Ladestasjon u/betalingsautomat	65.000 kr eks mva
• Fundamenter til ladestasjonen	10.000 kr eks mva
• Betalingsautomat m/abonnement	Ukjent
• Felles – montering, graving, tilkobling, evt asfaltering, strøm (avhenger av lokaliseringssted)	Ukjent
• Årlige drift og vedlikeholdsutgifter	30.000 kr eks mva

Ved å benytte alternativ 1, er kommunen ansvarlig for etablering, vedlikehold og drift. Den totale kostnaden overskrider de 100 000 kr som er budsjettert til prosjektet. Det bør vurderes om det skal monteres en betalingsautomat og evt hvor mye det skal koste å lade bilen for å dekke utgifter som vedlikehold, drift, strøm, abonnement osv.

Alternativ 2

Etter samtaler med El-bilforeningen, ble vi anbefalt å ta kontakt med aktørene Fortum, Grønn Kontakt og Salto. Disse aktørene er ledene på ladestasjoner for elbiler, og har gitt oss informasjon om løsninger og kostnader på å etablere en ladestasjon.

For å synliggjøre system og kostnader velger vi å bruke eksempel fra Grønn Kontakt. De anslår kommunens andel for ladestasjonen til 3500 € (ca. kr. 35.000,-) med forbehold om at aktøren skal drifte, vedlikeholde, levere og montere ladestasjonen. Ladestasjonen skal leveres med betalingsautomat, slik at kunden må betale for lading. Aktørene baserer inntektene sine på drift av ladestasjoner. Kommunen har ingen økonomiske ansvar for vedlikehold eller drift.

Kostnaden med å lade elbilene blir satt av aktøren. Selve ladeprisen må ses i sammenheng med elbilens batteri og prismodellen baserer seg på pris pr effekt: kr.0,60/kW/Påbegynte kvarter. For registrerte kunder er det kr. 0,60 pr kW, mens for uregistrerte kunder er det kr. 0,75 pr kW.

- Om du har en Nissan Leaf med ca 20 kWh batteri og du lader på 3,6 kW så trenger du ca 6 timer på lade batteriet opp, regnestykket vil se slik ut:
Kr.0,60x3,6x24(kvarter) = **52 kr**
- Om du har en Tesla som har 80 kWh batteri og som lader på 22 kW trenger du ca 4 timer på lade batteriet opp, regnestykket vil se slik ut:
Kr. 0,60x22x16 = **211 kr**

Kommunens investering:

- Semi-hurtig ladestasjon
m/frakt, betalingsautomat og montering 35 0000 kr eks mva
- Felles – graving, tilkobling, evt asfaltering, strømtilgang Ukjent
- Årlig vedlikehold, tilsyn og driftskostnader, dekkes av aktør (Grønn Kontakt i dette tilfelle), som igjen får inntekten fra brukerne.

Alternativ 2, er helt klart det mest økonomiske gunstige tilbudet. Dette med tanke på både investering og drift.

2.1 Varanger Kraft - strømnnett.

En hurtiglader krever tilgang til trefase 400 volt, det gjelder også for en semihurtigladepunkt. Er det ikke 400V på stedet, må det installeres en trafo som transformerer opp spenningen fra 230V til 400V.

Det bør videre tas høyde for at to biler skal kunne lade med full effekt samtidig. For hurtigladepunkt må hver ladeplass ha tilgang til trefase 400 volt og 160 ampere for å kunne operere to ladere med inntil 100 kilowatt til sammen.

Vi har kontaktet Varanger Kraft, og tilbakemeldingen er at det ikke er tilstrekkelig med strømkapasitet i sentrum, ikke 400 V. Varanger Kraft har for å øke strømkapasiteten, planer om å etablere nye nettstasjoner i Kirkenes.

I Kirkenes sentrum skal Varanger Kraft i 2016 erstatte nettstasjonen i Samfunnshuset. Det er denne nettstasjonen i Kirkenes sentrum som etter planen, blir realisert først. De øvrige nettstasjonene kommer deretter.

Nye nettstasjoner i bebygde områder (som Kirkenes sentrum) bygges ikke med 400V, da bebyggelsen har 230V. For å oppgradere en aktuell nettstasjon fra 230V til 400V må kommunen i dialog med Varanger Kraft, 400V krever en ekstra trafo. Kommunen må dekke kostnadene med å øke spenningen fra 230V til 400V, egen trafo med overbygg/hus m/egen tilgang. Varanger Kraft vil ikke anslå kostnadene for dette.

Det er en 400V nettstasjon ved rådhuset (mellom rådhuset og tidl. brannstasjon), denne ble bygget i forbindelse med installering av elkjele på rådhuset.

Varanger Kraft har gitt tilbakemelding at nettstasjonen for elkjelen har kapasitet til en ladestasjon.

2.2 Plassering av ladestasjon

Evt. etablering av hurtiglader i 2016 betyr at det må skje i nært samarbeid med Varanger Kraft, jfr planer om nye nettstasjoner. Det er også generelt en fordel om en ladestasjon kan plasseres i nærheten av en nettstasjon/trafo, da unngår man graving av lange kabeltraceer.

I dag er det vanskelig å beslutte hvor en ladestasjon i Kirkenes sentrum skal legges.

Blir en ny nettstasjon etablert i 2016 i nærheten av Samfunnshuset, kan en ladestasjon etableres i området ved torget. Med de forutsetninger som er nevnt ovenfor (kostnader trafo etc).

2.3 Betalingsløsning

Det må det tas stilling til om ladestasjonen skal ha betalingsløsning. Ladestasjonen krever vedlikehold, drift og lade/strømkostnader, det er derfor naturlig at brukerne også betaler for det. Noe også brukerne er innforstått med.

Aktørene for ladestasjoner baserer inntektene sine ved betalingstjenester via mobiltjenester/apper, der du kan lade med abonnement via mobiltelefon.

2.4 Enova

Enova innvilger kun tilskudd til etablering av flere ladestasjoner i et større område/distrikter. Ikke til enkelt stasjoner slik vi planlegger. De har en egne anbudsutlysning for større strekninger. Strekningen E6 Tromsø - Kirkenes og E105 Kirkenes – riksgrensen, lyses ut september 2016.

2.5 Oppsummering.

Før man går videre med planlegging av ladestasjon, er det behov for å få avklart følgende:

- Skal kommunen etablere ladepunkt (for 2 biler) med semihurtiglader (22 kW) eller hurtiglader (50 kW)?
Stor forskjell i investeringskostnad.
- Investere i egen ladepunkt eller inngå samarbeid med utbygger/aktør?
- Skal brukerne betale for ladingen? Samarbeid med utbygger forutsetter betalingsordning.

- Plassering.
Plassering må sees i sammenheng med tilstrekkelig strømtilgang og Varanger Krafts utbygging av nettstasjoner. Varanger Kraft sier at kostnaden for utvidelsen fra 230 V til 400 V (der behovet ellers er 230V) må dekkes av kommunen, usikkert hvor stor denne kostanden er.
I Kirkenes sentrum er området ved rådhuset i dag mest tilgjengelig mht 400 V strøm. Jfr strømkapasitet fra 400 V anlegg i rådhuset.
- Kostnader.
Ikke mulig å fastslå nøyaktige kostnader for et ladepunkt før plassering og strømtilgang er avklart. Men det synes klart at vi neppe klarer å etablere et ladepunkt innenfor avsatt beløp på kr. 100.000,-.

Vedlegg:

Utdrag fra Veileder «Lading av elektriske biler»
– planlegging og prosjektering av ladeinstallasjoner

Ladeuttak i offentlige områder

PROSJEKTERING

Når en ladeinstallasjon for normallading i et parkeringshus prosjekteres må disse punktene vektlegges spesielt:

- Ledig kapasitet på foranliggende nett og trafo
- Bruk av skilletransformator
- Fare for påkjørsel, utstyret skal tåle mekanisk slag tilsvarende AG2
- Muligheter for lastbalansering
- IP grad, minimum IP 44 utendørs
- Kurv/krok til Mode 2 kabelintegreert ladeboks (ICCB)
- Mode 3 ladeutstyr
- Betalingsløsning
- Plassering
- Vedlikeholdsfrekvens/ettersyn og daglig sjekk av utstyret

LADESTASJONER

- Minimum 10 meter fra alle Ex soner
- Ladestasjoner skal være utformet i samsvar med NEK 439-7
- Mode 2 ladeuttak skal være utstyrt med kurv eller krok som ivaretar 30 cm ledning mellom schuko og ladeboks
- Det skal legges til rette for å kunne plasseres bilen slik at lading kan foregå sikkert uten å måtte strekke kabelen over biltaket
- Kabelen må ikke kunne komme i klem eller kjøres over
- Det må tas hensyn til underlaget, slik at det ikke slites hull i kabelen

<http://elbil.no/elbilforeningen/dokumentarkiv/finish/8-brosjyrer-og-nyhetsbrev/384-lading-av-elektriske-biler-planlegging-og-prosjektering-av-ladeinstallasjoner>

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Stig Ulvang Enhetsleder: Stig Ulvang, tlf. 78 97 74 93	Dato: 08.03.2016
Arkivsak: <arkivsaknr>	
Saksordfører: Magga, Mariann Wollmann	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Formannskapet		
Utvalg for miljø og næring	007/16	17.03.2016

STATUS FASE 2 OG FORELØPIG OMSTILLINGSØKNAD

Vedlagte dokumenter:

Prosjektplan Sør-Varanger fase 2 som vedtatt av SG

Dokumenter i saken:

- 2016003366 MELDING OM VEDTAK I FORMANNSKAPET 17.02.16 -
OMSTLLINGSPLAN FOR SØR-VARANGER - STRATEGI OG
FORANKRINGSFASEN (FASE 2)
- 2016002396 OPPSUMMERING FRA MØTE MED BEDRIFTER MFL 05.02.2016
- 2016002347 OMSTLLINGSPLAN FOR SØR-VARANGER - STRATEGI OG
FORANKRINGSFASEN (FASE 2)
- 2016001631 STATUS FOR OMSTILLINGSARBEIDET OG INFORMASJON OM PLP-
KURS
- 2016001571 OPPSUMMERING MØTE I RESSURSGRUPPA 19. JANUAR 2016

Kort sammendrag:

Formannskapet og utvalg for miljø og næring vil bli forelagt en skisse til foreløpig omstillingssøknad for Sør-Varanger kommune.

Faktiske opplysninger:

Både formannskapet og utvalg for miljø- og næring er tidligere orientert om

søknadsprosessen.

Formannskapet vedtok i forrige møte et prosjektmandat for fase 2 – strategi og forankringsfasen. I ettertid er det gjennomført en tilbudskonkurranse med tre deltagere, og kontrakt for prosjektledelsen er inngått med Proneo AS. Styringsgruppa, som er oppnevnt av formannskapet gjennom prosjektmandatet, vedtok på sitt møte 2. mars vedlagte prosjektplan for fase 2.

Departementet gir klare signaler om at en foreløpig søknad bør foreligge innen utgangen av mars for å kunne komme med i revidert statsbudsjett for 2016. Tidsplanen er derfor svært stram. Prosjektleder vil, blant annet med utgangspunkt i grunnlagsdokumentasjon levert av Kirkenes næringshage, lage en foreløpig søknad som styringsgruppa skal behandle den 18. mars før den så legges frem for kommunestyret den 30. mars med eventuelle justeringer.

Rådmannens vurdering:

Foreløpig søknad vil være et viktig dokument for omstillingsprosessen. Selv om kommunen opplever at vi har departementets forståelse for at en foreløpig søknad må være relativt fleksibel gitt den korte tida vi har hatt til å lage den, vil den legge noen viktige føringer for arbeidet videre både med hensyn til ambisjonsnivå, ressursrammer og valg av innsatsområder. Det er derfor viktig at søknaden er bredt forankret, og at alle aktører føler eierskap til den.

Prosjektet har en svært stram tidsplan, og det er beklageligvis lite rom for brede prosesser i denne første fasen. Etter rådmannens vurdering er det derfor viktig å kvalitetssikre og forankre søknaden på de arenaene som er tilgjengelig innafor tidshorizonten. Rådmannen vil derfor legge opp til at foreløpig skisse presenteres for formannskapet den 16. og utvalg for miljø og næring den 17. mars slik at utvalgene kan komme med eventuelle innspill.

Det følger av prosjektplanens stramme tidsrammer at forslag ikke kan sendes ut på forhånd, og at formannskap og utvalg vil bli forelagt over bordet siste versjon av et dokument under fortsatt utvikling. Det legges i utgangspunktet opp til at utvalgene tar skissen til orientering, og at alle innspill viderefremmes til prosjektledelsen.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Folkehelse:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Utvalget tar skisse til foreløpig omstillingssøknad til orientering.

Nina Bordi Øvergaard
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Omstilling Sør-Varanger

Prosjektplan for strategi- og forankringsfasen

Vedtatt av styringsgruppa 7. mars 2016

Innholdsfortegnelse

1	Mål og Rammer.....	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Mål for prosjektet	3
1.2.1	Konkrete mål for prosjektet.....	3
1.3	Rammer	4
2	Omfang.....	4
2.1	Oppgaveomfang	4
2.1.1	Absolutt krav	5
2.1.2	Ønskelige krav.....	5
2.1.3	Avgrensninger	5
3	Prosjektorganisering.....	5
3.1	Prosjektledelse.....	5
3.2	Øvrige roller og bemanning	6
4	Beslutningspunkter, oppfølging og milepæler	7
4.1	Krav til beslutningspunkt	7
4.2	Oppfølging/statusmøter	7
4.3	Milepæler	7
5	Risikoanalyse og kvalitetssikring	7
5.1	Kritiske faktorer	7
6	Gjennomføring	8
6.1	Hovedaktiviteter	8
6.1.1	HA 1: Oppstart og prosjektplan	8
6.1.2	HA 2: Foreløpig søknad	8
6.1.3	HA 3: Strategisk utviklingsanalyse	8
6.1.4	HA 4: Omstillingsplan	9
6.1.5	HA 5: Handlingsplan for første år.....	9
6.1.6	HA 6: Kommunikasjonsplan	10
6.1.7	HA 7: Endelig omstillingssøknad	10
6.2	Tids og ressursplaner.....	11
7	Økonomi.....	12
8	Kontrakter og avtaler.....	12
8.1	Kontrakter med underleverandører	12

1 Mål og Rammer

1.1 Bakgrunn

I november 2015 ble Sydvaranger Gruve slått konkurs, og om lag 400 personer mistet jobben. Sydvaranger Gruve var den desidert viktigste, private sysselsetteren i Sør-Varanger kommune, og som følge av denne nedleggelsen ønsker kommunen å søke Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om å få status som omstillingskommune. Å bli omstillingskommune innebærer at man får midler og virkemidler til å gjennomføre ekstraordinære tiltak innenfor næringsutvikling i en tidsbegrenset periode, normalt satt til 6 år.

I desember 2015 bevilget KMD 5 millioner kroner til oppstart av omstillingsarbeidet. Midlene blir administrert av Finnmark fylkeskommune. 4,2 millioner av bevilgningen kan brukes til kommunens arbeid i forbindelse med den innledende fasen av omstillingsprosessen.

Et omstillingsarbeid består typisk av fire faser:

- 1) Avklaringsfasen
- 2) Strategi- og forankringsfasen
- 3) Gjennomføringsfasen
- 4) Avslutningsfasen

Fase 1 er i slutfasen – og skal avsluttes medio mars. Sør-Varanger kommune har sammen med blant andre Finnmark Fylkeskommune og Innovasjon Norge hatt flere møter med KMD i denne fasen for å forberede omstillingsarbeidet.

Formannskapet i Sør-Varanger kommune vedtok 17. februar 2016 et prosjektmandat for fase 2, strategi- og forankringsfasen, som skal ende opp i en søknad om å bli omstillingskommune. Sør-Varanger kommune hadde en lukket anbudsrunde på kjøp av prosjektledertjenester til denne fasen av prosjektet. Selskapet Proneo AS vant denne konkurransen, og prosjektplanen er utarbeidet av Proneo.

Fase 2, strategi- og forankringsfasen, starter opp 1. mars og avsluttes 15. juni 2016, når endelig omstillingssøknad blir sendt inn.

1.2 Mål for prosjektet

Det overordna, langsiktige målet med omstillingsarbeidet i Sør-Varanger er å bidra til utvikling av flere lønnsomme arbeidsplasser og økt verdiskaping gjennom at kommunen får en mer robust og bredere næringsstruktur.

1.2.1 Konkrete mål for prosjektet

Det konkrete målet er å utarbeide og sende inn endelig søknad om omstillingsstatus til KMD slik at Sør-Varanger tildeles omstillingsstatus med finansiering tilpasset de utfordringer samfunnet står ovenfor.

Søknaden skal omfatte følgende grunnlagsdokumentasjon for omstillingsarbeidet i Sør-Varanger:

- Strategisk utviklingsanalyse

- Omstillingsplan
- Kommunikasjonsplan
- Handlingsplan for første år

Prosjektet skal også levere forslag til foreløpig søknad om omstillingsstatus til KMD slik at den kan vurderes i arbeidet med revidert statsbudsjett for 2016.

1.3 Rammer

Tidsrammer: Forslag til omstillingssøknad skal være levert til Sør-Varanger kommune 20. mai 2016. Prosjektavslutning er knyttet til kommunestyrets vedtak av endelig omstillingssøknad den 15.6.2016.

I tillegg skal det i prosjektperioden utarbeides en foreløpig søknad om omstillingsstatus som skal foreligge til behandling i kommunestyret den 30. mars 2016

Økonomiske rammer: Prosjektet skal gjennomføres innenfor avtalt beløp ihht Proneos tilbud, dvs kr 497.000.

2 Omfang

2.1 Oppgaveomfang

Målet med prosjektet er å utarbeide grunnlagsdokumentasjon i form av strategisk utviklingsanalyse, omstillingsplan, kommunikasjonsplan og handlingsplan for første år. Grunnlagsdokumentasjonen skal benyttes til endelig søknad om omstillingsstatus. Forslag til omstillingssøknad skal være levert til Sør-Varanger kommune den 20. mai 2016.

Kommunestyret skal vedta endelig søknad den 15. juni 2016.

Det er et uttalt mål at omstillingsarbeidet også skal styrke utviklingsevnen i Sør-Varanger gjennom:

- Effektivisering av næringsarbeidet i kommunen og bedre samhandling mellom sentrale aktører
- Større evne til strategisk samarbeid, prioritert innsats og gjennomføringsevne
- Styrket kompetanse når det gjelder prosjektutvikling og -styring
- Økt omstillings- og utviklingskompetanse i kommunen
- Klargjøring av roller og ansvar

Grunnlagsdokumentasjonen vil blant annet:

- Etablere et felles grunnlag for omstillingsarbeidet i Sør-Varanger
- Avdekke kommunens sterke og svake sider, muligheter og trusler
- Etablere en realistisk forståelse og en felles plattform for operativ handling.
- Definere økonomiske rammer og ansvar
- Gi den/de ansvarlige et tydelig og forenklet mandat
- Identifisere ressurser og kompetanse
- Konkretisere mål og strategier for omstillingsarbeidet

Den strategiske utviklingsanalysen er en lett lesbar og konkret rapport som skal gi en kort beskrivelse av omstillingsområdet og dets omstillingsbehov, strategiske konkurransefortrinn og utviklingsmuligheter og nødvendige rammebetingelser for omstilling.

I tillegg skal det i prosjektperioden utarbeides en foreløpig søknad om omstillingsstatus som skal foreligge til behandling i kommunestyret den 30. mars 2016.

Proneo vil gjennomføre jobben med et team bestående av 3 personer under ledelse av prosjektleder Knut Baglo.

2.1.1 Absolutt krav

For å kvalitetssikre og forankre prosessen må følgende absolutte krav oppfylles:

- Sør-Varanger kommune må ta nødvendig eierskap til prosessen
- Sør-Varanger kommune må invitere til og være vertskap for folkemøter
- Sør-Varanger kommune må bidra med navn og kontaktinfo til aktuelle nøkkelpersoner som skal intervjues.
- I tillegg til kommuneadministrasjonen, må Kirkenes Næringshage, Campus Kirkenes (UiT) og lokalt næringsliv for øvrig involveres aktivt i prosjektarbeidet
- Konsekvensanalyse må være levert 15.3.16 som avtalt med oppdragstager Norconsult hvis prosjektet skal kunne holde en allerede stram tidsplan

2.1.2 Ønskelige krav

Det er sterkt ønskelig at særlig Panda-delen av konsekvensanalysen stilles til disposisjon for prosjektet så snart den er ferdig.

2.1.3 Avgrensninger

Det er styringsgruppen for strategi- og forankringsfasen som velger og prioriterer strategiske satsningsområder for omstillingen. Det tilligger altså ikke prosjektet å velge/prioritere, men prosjektet bidrar ved å gi en anbefaling.

3 Prosjektorganisering

3.1 Prosjektledelse

I tilbudsinnbydelsen er det forutsatt at Sør-Varanger kommune har oppnevnt en styringsgruppe for omstillingsarbeidet. Prosjektansvarlig er Rune Rafaelsen, ordfører i Sør-Varanger kommune.

Prosjektansvarlig er den som har:

- det totale økonomiske ansvar
- ansvar for at prosjektplan og mål er i samsvar
- overordnet kvalitetssikringsansvar
- leder en evt. styringsgruppe
- leder og gjennomfører beslutningspunktmøtene og skriver protokoll
- følger opp rammene for prosjektet og ekstern informasjon

Prosjektleder vil være Knut M. Baglo fra Proneo AS. Det etableres et prosjektteam under ledelse av prosjektleder, bestående av Anders Linga og Viggo Iversen fra Proneo AS. Andre

ressurser i Proneo kan trekkes inn ved behov.

Prosjektleder har det operative utøvende ansvar for prosjektet og rapporterer direkte til prosjektansvarlig.

Styringsgruppen er oppnevnt av kommunestyret i Sør-Varanger kommune. Alle medlemmer har personlig vara.

3.2 Øvrige roller og bemanning

Rolle	Organisasjon/Person	Hovedansvarsområde.
Prosjekteier	Sør-Varanger kommune	
Oppdragsgiver	Kommunestyret	
Prosjektdeltakere	Knut Baglo, Proneo AS	Prosjektleder
	Anders Linga, Proneo AS	Prosjektmedarbeider
	Viggo Iversen, Proneo AS	Prosjektmedarbeider
Styringsgruppe	Rune Rafeaelson (vara Lena N Bergeng)	Prosjektansvarlig
	Tove Alstadsæter (vara fra opposisjonen)	
	Håvard Lund (vara Nina B. Øvergård)	
	Svein Sundquist (vara Bente Andersen)	
	Monika Jerijærvi (vara Kåre Tannvik)	
Referansegruppe	Oppnevnt av Sør-Varanger kommune	

Tabell 1: Rolle, eierskap, organisasjon og ansvarsområder

Innovasjon Norge Finnmark, Finnmark fylkeskommune, Kirkenes Næringshage og rådmannen i Sør-Varanger kommune har observatørstatus med møte- og talerett i styringsgruppa.

Det er oppnevnt referansegruppe i prosjektet. Referansegruppa skal sikre aksept for og medvirkning til omstillingsarbeidet – og dets planer – hos alle aktører i området, sikre god informasjonsflyt om omstillingsarbeidet og sikre god koordinering av de ulike aktørenes omstillingsplaner og aktiviteter og gi innspill til kommunen mht prosjektorganisering, omstillingsplan og handlingsplan.

Øst-Finnmark regionråd må inngå i referansegruppa.

4 Beslutningspunkter, oppfølging og milepæler

4.1 Krav til beslutningspunkt

BP#	Dato	Tema	Dokumentasjon
1	01.03.2016	Oppstart av prosjekt	Prosjektplan godkjent av styringsgruppa
2	15.06.2016	Prosjektavslutning	Endelig omstillingssøknad vedtatt av kommunestyret

Tabell 2: Oversikt over beslutningspunkt

4.2 Oppfølging/statusmøter

Det skal utarbeides formelle statusrapporter til kommunestyremøtene den 27. april og 25. mai.

For styringsgruppemøter - se kap. 6.2 Tids- og ressursplaner.

Utover dette vil prosjektleder og prosjektansvarlig ha løpende dialog om status i prosjektet.

4.3 Milepæler

Se vedlegg 1 Milepælsplan.

5 Risikoanalyse og kvalitetssikring

5.1 Kritiske faktorer

#	Kritiske faktorer	S	K	RF	Mulige tiltak/Ansvarlig
1	At en ikke finner og kommer i dialog med viktige nøkkelpersoner i private og offentlige virksomheter slik at disse gir gode innspill i prosessen og kan bli ressurspersoner i det videre utviklingsarbeidet	2	4	8	For å lykkes er det viktig med lokal forankring og engasjement. Her må kommunen spille en viktig rolle i mobiliseringsarbeidet.
2	At en på bakgrunn av strategisk utviklingsanalyse ikke klarer å velge/prioritere tiltak som vil føre til en positiv videre utvikling i Sør-Varanger	3	3	9	Omstillingsarbeid er krevende og langt fra alle omstillings-prosjekt kan defineres som vellykkede. Risikoen er således i utgangspunktet høy. Det vil være avgjørende at en skaper gode prosesser og kommer i gang med tiltak som skaper positive holdninger til omstillingsarbeidet
3	Å ikke gå fra strategi- og planarbeid til praktisk omstillingsarbeid på en effektiv måte	3	4	12	Gjennomføre strategi- og forankringsarbeidet på en slik at man letter det praktiske arbeidet i etterkant

Tabell 3: Kritiske faktorer

S – Sannsynlighet. Hvor sannsynlig vil det være at dette inntreffer. Skala 1-5 (5 er mest sannsynlig)

K – Kritisk. Hvor kritisk vil dette være hvis det inntreffer. Skala 1-5 (5 er mest kritisk)

RF – Risikofaktor (S * K). 15 eller høyere vil måtte utløse en aksjon innen en gitt dato.

6 Gjennomføring

6.1 Hovedaktiviteter

6.1.1 HA 1: Oppstart og prosjektplan

6.1.1.1 Hensikt

Sikre en god start på strategi- og forankringsfasen for omstillingsarbeidet. Sørge for at alle parter er enige om oppgavene i prosjektet og er omforent om en prosjektplan for arbeidet

6.1.1.2 Viktige oppgaver

- Gjennomføre oppstartsmøte med styringsgruppa
- Vedta en prosjektplan som setter rammene for prosjektarbeidet
- Vedta møtekalender

6.1.1.3 Resultat

Prosjektet får en god oppstart og prosjektplan vedtas.

6.1.2 HA 2: Foreløpig søknad

6.1.2.1 Hensikt

Etter nedleggelsen av en hjørnesteinsbedrift, er det viktig å komme raskest mulig i gang med omstillingsarbeidet. For å få omstillingsarbeidet i gang fortrest mulig i Sør-Varanger, er nødvendig å sikre at Sør-Varanger får offisiell status som omstillingskommune, med de bevilgninger dette medfører, allerede fra sommeren 2016. For å få denne statusen så fort (revidert statsbudsjett), må det sendes inn en foreløpig søknad til KMD innen 30. mars.

6.1.2.2 Oppgaver

- Innen 30. mars skal det skrives, besluttes og sendes inn en foreløpig søknad til KMD om å få omstillingsstatus. Søknaden er ikke en fullverdig søknad med alle de strategiske prioriteringer og forankringsprosesser som er nødvendig, men skal gi KMD et bilde av forventet mål, omfang og ressursbruk for omstillingsarbeidet.

6.1.2.3 Resultat

Foreløpig omstillingssøknad utarbeidet og innsendt med det resultat at Sør-Varanger får status som omstillingskommune allerede fra revidert statsbudsjett 2016.

6.1.3 HA 3: Strategisk utviklingsanalyse

6.1.3.1 Hensikt

Utarbeide en strategisk utviklingsanalyse for Sør-Varanger som grunnlag for utarbeidelse av omstillingsplan og påfølgende søknad om midler til å gjennomføre et omstillingsprogram. Dokumentet skal beskrive sentrale utviklingstrekk i kommunen og dokumentere de største næringsmessige utviklingspotensialene i Sør-Varanger kommune.

6.1.3.2 Oppgaver

I løpet av en strategisk utviklingsanalyse skal følgende temaer belyses:

- Omstillingsområdet i et regionalt perspektiv
- Komparative fortrinn for næringsutvikling
- Utviklingsmuligheter rundt næringsutvikling
- Kommunens rolle som tilrettelegger
- Strategiske valg og satsingsområde

6.1.3.3 Resultat

Den strategisk utviklingsanalysen skal dokumentere behovet for ekstraordinær innsats i Sør-Varanger, samt vurdere grunnlaget for et slikt arbeid og anbefale strategisk valg og satsingsområder. Analysen skal legge grunnlaget for utarbeidelse av omstillingsplan og påfølgende søknad om midler til å gjennomføre et omstillingsprogram.

6.1.4 HA 4: Omstillingsplan

6.1.4.1 Hensikt

Et vellykket omstillingsarbeid er blant annet avhengig av at man klarer å gjøre prioriteringer og målsetninger tidlig nok i omstillingsarbeidet. Disse beslutningene skal nedfelles i en omstillingsplan for hele perioden. Planen må være konkret nok til at den er et fornuftig styringsdokument, samtidig som den er fleksibel nok til at man klarer å ta hensyn til endringer som dukker opp underveis i omstillingsperioden.

6.1.4.2 Oppgaver

- Sammenfatte funnene fra den strategiske utviklingsanalysen i en omstillingsplan
- Lage utkast til omstillingsplan med beskrivelser av bakgrunn, målsettinger, innsatsområder, organisering og budsjett/finansieringsplan.

6.1.4.3 Resultat

En omstillingsplan som gir Sør-Varanger kommune det nødvendige rammeverket for å oppnå et vellykket omstillingsarbeid.

6.1.5 HA 5: Handlingsplan for første år

6.1.5.1 Hensikt

For å få en god start på omstillingsarbeidet, er det viktig med en god handlingsplan for år 1. Denne planen bør være vesentlig mer konkret og enda mer handlingsrettet enn den mer overordnede omstillingsplanen

6.1.5.2 Oppgaver

- Lage en handlingsplan for første år i omstillingsarbeidet basert på vedtatte innsatsområder og strategier fra omstillingsplanen.

6.1.5.3 Resultat

En konkret og aksjonsrettet plan for omstillingsarbeidet det første året av omstillingsperioden.

6.1.6 HA 6: Kommunikasjonsplan

6.1.6.1 Hensikt

God kommunikasjon er svært viktig et omstillingsarbeid. Kommunikasjon er viktig både for å mobilisere lokalbefolkning og lokalt næringsliv, men også for å informere myndigheter, næringsliv og enkeltpersoner om det arbeidet som til enhver tid pågår. I tillegg er det typisk mange ulike aktører involvert i et slikt arbeid, slik at det er viktig med god kommunikasjon for å unngå uklarheter. For at disse aktørene skal være omforent fra starten av, er det nødvendig å bruke tid på en kommunikasjonsplan

6.1.6.2 Oppgaver

- Lage en kommunikasjonsplan de viktigste aktørene i omstillingsarbeidet kan være omforente om.
- Involvere interessenter i kommunikasjonsarbeidet fra starten av omstillingsarbeidet

6.1.6.3 Resultat

Det blir laget en målrettet og tydelig kommunikasjonsprofil som bidrar til å fremme omstillingsarbeidet.

6.1.7 HA 7: Endelig omstillingssøknad

6.1.7.1 Hensikt

Sikre Sør-Varanger kommune status som omstillingskommune.

6.1.7.2 Oppgaver

- Skrive en formell omstillingssøknad til KMD
- Presentere planen for sentrale og fylkeskommunale myndigheter

6.1.7.3 Resultat

En søknad som gjør at Sør-Varanger oppnår ønsket status som omstillingskommune.

6.2 Tids og ressursplaner

Hovedaktivitet	Tidsplan (uke)													Ress.bruk		
	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21-24			
HA1				Påske										Dokumentflinking	30 timer	
HA2																30 timer
HA3																250 timer
HA4																40 timer
HA5																40 timer
HA6																20 timer
HA7																10 timer
Sum timeverk:														420 timer		
Statusmøter																
St.gruppe møter	1.3		18.3	(29.3)				22.4			13.5		(2.6)			
Milepæler	Se vedlegg 1															
Beslutningspunkt	1.3													15.6		

Tabell 4: Tids- og ressursplan

- 1) - intervju nøkkelpersoner gjennomføres i uke 14, 4 til 8 april
 2) - folkemøte 1 gjennomføres i uke 16, 18 til 22 april
 3) - folkemøte 2 gjennomføres i uke 19, 9 til 13 mai

SG møter er altså:

- Uke 9, 1. mars
- uke 11, 18. mars
- uke 16, 22. april
- uke 19, 13. mai

Tentative datoer for møter utover dette er 29.3 og 2.6.

7 Økonomi

Kostnader		Finansiering	
Kostnadsart	Beløp	Finansieringstype og kilde	Beløp
HA 1 Oppstartsmøte og prosjekøte og prosjektplan, 30 timer	33 000	Sør-Varanger kommune	497 000
HA 2 Foreløpig søknad, 30 timer	33 000		
HA 3 Strategisk utviklingsanalyse, 250 timer	275 000		
HA 4 Omstillingsplan, 40 timer	44 000		
HA 5 Handlingsplan for første år, 40 timer	44 000		
HA 6 Kommunikasjonsplan, 20 timer	22 000		
HA 7 forslag til endelig omstillingssøknad, 10 timer	11 000		
Reisekostnader	35 000		
Sum:	497 000	Sum:	497 000

Tabell 5: Økonomi

Alle tall er eks mva. Benyttet timesats er kr 1.100. Reisekostnader er basert på 5 reiser Verdal – Kirkenes (to med 1 person og 3 med 2 personer).

8 Kontrakter og avtaler

8.1 Kontrakter med underleverandører

Proneo skal ikke benytte seg av underleverandører i prosjektet.

Vedlegg 1: Milepælsplan

M I L E P Æ L S P L A N

Utgave: 1.0

Prosjekt: Omstilling Sør-Varanger fase 2

Prosjektleder: Knut Baglo

#	Aktivitet	P. start	V. start	P. ferdig	V. ferdig	Status	Merknad
HA1	Oppstartsmøte og prosjektplan	29.2.16		1.3.16			Prosjektplan godkjent av styringsgruppa
HA2	Foreløpig søknad	1.3.16		30.3.16			Utkast klart til 20.3.16, vedtas av kommunestyret 30.3.16. NB, avh. av at konsekvensanalyse leveres 15.3.16 som avtalt med oppdragstager Norconsult
HA3	Strategisk utviklingsanalyse	1.3.16		20.5.16			Mars; planlegging og oppstart samt innhenting av statistikk, april/mail; informasjonsinnhenting og forankring, mai; slutføring. Vedtas av kommunestyret sammen med omstillingssøknaden den 15.6.16
HA4	Omstillingsplan	15.3.16		20.5.16			Gjøres parallelt med strategisk utviklingsanalyse. Utkast skal leveres 6.5.16 og endelig dokument skal leveres 20.5.16. Vedtas av kommunestyret 15.6.16
HA5	Handlingsplan for første år	2.5.16		20.5.16			Utkast skal leveres 13.5.16 og endelig dokument skal leveres 20.5.16. Vedtas av kommunestyret 15.6.16
HA6	Kommunikasjonsplan	2.5.16		20.5.16			Utkast skal leveres 20.5.16. Dokumentet er vedlegg til omstillingsplanen, og vedtas sammen med denne den 15.6.16
HA7	Forslag til endelig omstillingssøknad	9.5.16		20.5.16			Utkast klart (samling av dokumenter ovenfor) 20.5.16. Vedtas av kommunestyret 15.6.16

Merknad: P.start: Planlagt start. V. start: Virkelig start. P. ferdig: Planlagt ferdig. V. ferdig: Virkelig ferdig. Status: I.P. Ikke påbegynt. U.A: Under arbeid
OK: Ferdig godkjent leveranse.